

EESTI KEELE TÖÖKAVA 9. KLASSILE

Õpetaja: Priit Ratassepp

Õppeaasta:

Tundide arv: 2 nädalatundi, kokku 70 tundi õppeaastas

Kasutatav õppekirjandus:

Ratassepp, P. Mõtetest tekstini. Eesti keele õpik 9. klassile. I ja II osa. Avita, 1913.

Ratassepp, P. Mõtetest tekstini. Eesti keele töövihik 9. klassile. I ja II osa. Avita, 1913.

Kasutatav lisamaterjal

ÕS, <http://www.eki.ee/dict/qs>.

Sünonüümisõnastik, <http://dict.ibs.ee/syn>.

Eesti keele ortograafia, <http://www.eki.ee/books/ekk09>.

Eesti Keele Instituudi keelenõuvakk, <http://keeleabi.eki.ee/?leht=4>.

Läbivad teemad

Põhikooli riikliku õppekava läbivad teemad on:

- 1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;
- 2) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
- 4) kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
- 5) teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi;
- 6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;

- 7) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
- 8) väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Õpitulemused

Klassi lõpetamisel õpilane:

1) suuline ja kirjalik suhtlus

- esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid;
- suudab asjalikult sekkuda avalikku diskussiooni meediakanalites, üritustel ja mujal; kommenteerib veebis asjakohaselt;

2) teksti vastuvõtt

- loeb ja kuulab avaliku eluga kursisoleku ja õppimise või töö eesmärkidel ning isiklikust huvist; rakendab lugemise ja kuulamise eri viise ja võimalusi;
- loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ja arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste;
- valib teadlikult oma lugemisvara;
- suudab teha järeldusi kasutatud keelevahenditest, märkab kujundlikkust;

3) tekstiloome

- leiab tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ja internetist; valib kriitiliselt oma teabeallikaid ja osutab nendele sobivas vormis;
- oskab eesmärgipäraselt kirjutada kirjandit; asjalikke kommentaare ja arvamused;
- oskab kirjutada elulugu, avaldusi, seletuskirju ja taotlusi;
- seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga eesmärgiga ja teiste tekstidega;
- vahendab kuuldu ja loetu tekste eetilisel, sobiva pikkuse ja täpsusega;

4) õigekeelsus ja keelehoole

- väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest; suhestab keeli teadlikult, tajub nende erinevusi;
- edastab võõrkeeles kuuldu ja loetu infot korrektses eesti keeles ja arvestades eesti keele kasutuse väljakujunenud tavaid;
- leiab oma sõnavara rikastamiseks keeleallikatest sõnade konteksti-tähendusi, kasutusviise ja mõistesuhteid;
- tunneb keelendite stiiliväärtust; oskab keelendeid tekstis mõista ja kasutada;
- tuleb eesti kirjakeelega toime isiklikus ja avalikus elus ning edasi õppides.

Õppeteema, alateemad. Lõiming õppekava läbivate teemade ja teiste õppeainetega	Tunde	Põhimõisted	Õppe- materjal	Õppetegevus	Soovitavad õpitulemused ja hindamine
1. EESTI KEEL TEISTE KEELTE SEAS Keelesugulus, maailma keeled. Eesti keele sugulaskeeled. LÕIMING Kultuuriline identiteet: eesti keel kui eesti ja soome-ugri identiteedi kandja. Ajalugu: keelte ajalooline kujunemine.	4	keelkond sugulaskeel	Õpik, töövihik.	Teksti vastuvõtt: <ul style="list-style-type: none"> tutvumine õppekirjandusega, õpiesmärkide seadmine kooliaastaks. Õigekeelsus ja keelehoole: <ul style="list-style-type: none"> keelesugulus, soome-ugri ja indoeuroopa keelte võrdlemine; eesti keele eripära ning võrdlus teiste keeltega. Suuline suhtlus: <ul style="list-style-type: none"> arutlemine eesti keele kui eesti ja soome-ugri identiteedi kandja üle. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest; suhestab keeli teadlikult, tajub nende erinevusi; oskab nimetada soome-ugri keeli.
Eesti keele eripära ning võrdlus teiste keeltega. Eesti kirjakeele sünni ja kujunemine. Kirjakeele areng tänapäeval: võimalused ja ohud. Ajalugu: nt. Fr. Reinhold Kreutzwaldi elulugu. J. Hurda rahvusluulekogumine. C.R. Jakobsoni elulugu ja eesti keele aabit. Rahvuslik ärkamisaeg 19. Sajandi II poolel.	4	keeleuudendus keelehoole kirjakeele areng	Õpik, töövihik.	Õigekeelsus ja keelehoole: <ul style="list-style-type: none"> eesti kirjakeele kujunemine 19. sajandil; keeleuudenduse põhijoontega tutvumine; kirjakeele areng tänapäeval: võimaluste ja ohtudega tutvumine ja nende üle arutlemine. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> edastab võõrkeeles kuulnud ja loetud infot korrektses eesti keeles; teab eesti kirjakeele arengu põhietappe. Hinnatav õpitulemus: kontrolltöö.
2. VÕRGUMAAILMA VÕIMALUSED JA OHUD Veebilehed: eesmärgid ja	3	kommenteerimine veebileht keeleviisakus	Õpik, töövihik.	Teksti vastuvõtt: <ul style="list-style-type: none"> veebipõhiste suhtluskanalite võrdlus: jututoad, blogid, kommentaarid; 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> tunneb veebipõhiseid suhtlus-

<p>ülesehitus. Eri veebilehed. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus.</p> <p>LÕIMING Teabekeskond: tutvumine veebi-keskkonnaga, selle analüüsimine.</p>			<p>Lisa- materjal: interneti- allikad.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • veebis kommenteerimine; • keeleviisakus ja -väärikus; • anonüümsuse mõju keelekasutusele; • veebilehtede võrdlemine: eesmärgid ja ülesehitus. 	<p>kanaleid ja nende eripära;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab keeleviisakuse ja -väärikuse tähtsust veebis kommenteerimisel.
<p>Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Uurimuse koostamine.</p>	4	uurimus	<p>Õpik, töövihik.</p> <p>Lisa- materjal: interneti- allikad.</p>	<p>Teksti vastuvõtt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • veebist teabe otsimine, • teabeallikate ja info kriitiline hindamine; • teabe talletamine ja süstematiseerimine. <p>Tekstiloom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uurimuse koostamine interneti kohta. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega veebist pärit tekste; • reageerib tekstidele sihipäraselt ja sobivas vormis: kommenteerib, esitab vastuväiteid, loob tõlgendusi ja esitab arvamusi ning seostab teksti oma kogemuse ja mõtetega; • avaldab viisakalt, asja- ja olukohaselt oma arvamust, põhjendab seda. <p>Hinnatav õpitulemus: kommentaar, uurimus.</p>
<p>3. UUTE SÕNADE SAAMINE EHK SÕNAMOODUSTUS Sõnavara rikastamise viisid. Tehissõnad. Sõnade liitmine.</p> <p>LÕIMING Võõrkeeled: tuletusliited teistes keeltes.</p>	3	tehissõna sõnade liitmine	<p>Õpik, töövihik.</p>	<p>Õigekeelsus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tuletamine ja liitmine ning tehissõnade loomine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab keele sõnavara rikastamise viise.
<p>Sõnatuletus. Nimi- ja omadussõnatuletus. Tegu- ja määrsõnatuletus.</p>	3	sõnatuletus	<p>Õpik, töövihik.</p>	<p>Õigekeelsus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sagedamini esinevad tuletusliited ja nende tähenduse analüüsimine; 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • leiab oma sõnavara rikastamiseks keeleallikatest

				<ul style="list-style-type: none"> tuletusliidete kasutamine. 	sõnade kontekstitähendusi, kasutusviise ja mõistesuhteid; <ul style="list-style-type: none"> kasutab omandatud keeleteadmisi tekste luues. Hinnatav õpitulemus: kontrolltöö.
4. TEKSTI ÜLESEHITUS JA SIDUSUS Lõikude järjestamine. Lõigu ülesehitus. Lausete sidumine lõiguks. LÕIMING Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: teksti loomine kui protsess.	4	lõik tuumlause teksti sidusus toimetamine	Õpik, töövihik.	Tekstiloom: <ul style="list-style-type: none"> kirjandi teema ja peamõtte leidmine; kirjandi ülesehituse võimalused, teksti liigendamine; tekstilõik ning selle ülesehituse analüüsimine; lõikude järjestamise eri põhimõtete kasutamine; teksti sidususe parandamine. 	<ul style="list-style-type: none">
Arutleva kirjandi kirjutamine. Teksti sisuline toimetamine. Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted.	4		Õpik, töövihik.	Tekstiloom: <ul style="list-style-type: none"> arutleva kirjandi kirjutamine: arutlusteema leidmine ning sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal; teksti pealkirjastamine; jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa sidumine tervikuks. 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> tunneb esinemise ettevalmistuse ja kirjutamise protsesse ning kohandab neid oma eesmärkidele; seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga eesmärgiga ning teiste tekstidega. Hinnatav õpitulemus: kirjand.
5. KIRJALIKU TEKSTI SÕNASTUSE PARANDAMINE Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid. Fraseologismid, nende stiilivärving.	4	stiilivärving fraseologism keelekujund	Õpik, töövihik.	Õigekeelsus: <ul style="list-style-type: none"> sõnastuse rikastamise võimalustega tutvumine; keelendite stiilivärving, seda mõjutavate tegurite analüüsimine; ilukirjanduslikest tekstidest pärit 	Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> tunneb teksti sõnastuse rikastamise võimalusi.

Keelekujundite kasutamine tekstiloomes. LÕIMING Kirjandus: näited ilukirjanduslikest tekstidest.				näidete analüüsimine; • fraseologismide stiilivärvinguga arvestamine, fraseologismide kasutamine tekstis.	
Kirjaliku teksti sõnastuse parandamine. Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud. Keelealased veebiallikad.	4		Õpik, töövihik. Lisa-materjal: ÕS, veebi-allikad.	Õigekeelsus: • eri tüüpi tekstide sõnastuse parandamine; • eesti keele sõnaraamatutega tutvumine; • õigekeelsussõnaraamatu kasutamine.	Õpilane: • tunneb keelendite stiiliväärtust; oskab keelendeid tekstis mõista ning kasutada; • leiab oma sõnavara rikastamiseks keeleallikatest sõnade kontekstitähendusi, kasutusviise ja mõistesuhteid. Hindamine: kontrolltöö.
6. KÕNE ESITAMINE JA VÄITLEMINE Diktsioon. Kõneks valmistumine. Kõne ülesehitus. Kõne näitlikustamine ja esitamine. LÕIMING Väärtused ja kõlblus: kaaslastega arvestamine eri kõneolukordades.	4	diktsioon kõne näitlikustamine	Õpik, töövihik.	Tekstiloome: • kõneks valmistumine, kõne koostamine. Suuline suhtlus: • kõne esitamine ja näitlikustamine; • kaaslaste tööle põhjendatud hinnangu andmine; • suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine.	Õpilane: • oskab kõnet ette valmistada; • oskab kõnet esitada ja näitlikustada; • oskab kaaslaste esinemist hinnata. Hinnatav õpitulemus: kõne.
Väitlus.	4	väitlus	Õpik, töövihik.	Suuline suhtlus: • väitluseks valmistumine, väitluse reeglitega tutvumine; • väitlemine; • kuuldust ja loetust kokkuvõtte tegemine ning asjakohaste küsimuste esitamine.	Õpilane: • oskab esinemiseks valmistuda, tunneb väitluse põhimõtteid; • oskab suuliselt esineda; • oskab kaaslast kuulata ja sihipäraselt reageerida; • oskab algetada, arendada, tõrjuda ja katkestada nii suhtlust

					<p>kui ka teemasid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • väljendab oma seisukohti ning sõnastab vajaduse korral oma eriarvamuse. <p>Hinnatav õpitulemus: väitlus.</p>
<p>7. ALGUSTÄHEÕIGEKIRI Nimed ja nimetused. Pealkirjad.</p> <p>LÕIMING Võõrkeeled: algustäheõigekiri teistes keeltes.</p> <p>Ajalugu: nt. XX. Sajandi tähtsamad ajaloosündmused.</p>	5		Õpik, töövihik.	<p>Õigekeelsus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nimede, nimetuste ja pealkirjade algustäheõigekirja alused; • algustäheõigekirja harjutamine: isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid; • rakendab algustäheõigekirja põhimõtteid tekstiloomes. <p>Hinnatav õpitulemus: kontrolltöö.</p>
<p>8. TARBETEKSTID Avaldus. Seletuskiri. Taotlus. Elulookirjeldus ehk CV.</p> <p>Numbrite õigekiri.</p> <p>LÕIMING Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: tarbetekstide koostamine.</p>	4	tarbetekst avaldus seletuskiri taotlus elulookirjeldus	Õpik, töövihik.	<p>Teksti vastuvõtt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarbetekstide (elulookirjelduse, juhendi, avalduse, seletuskirja, taotluse) eesmärgiga tutvumine, • tarbetekstide tunnuste ja ülesehituse võrdlemine. <p>Tekstiloom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tarbetekstide (elulookirjeldus, seletuskiri, avaldus, taotlus) koostamine ja vormistamine. <p>Õigekeelsus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orienteerub tekstimaailmas: tunneb tarbetekstide liike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi; • oskab eesmärgipäraselt kirjutada avaldust, seletuskirja ja taotlust; • vormistab tekstid korrektselt. <p>Hinnatav õpitulemus: üks tarbetekst.</p>
<p>9. LAUSE ÕIGEKIRJA KORDAMINE Hea lausestus. Lihtlause kirjavahemärgid.</p>	3		Õpik, töövihik.	<p>Õigekeelsus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liht- ja liitlause kordamine; • liitlause õigekirja harjutamine. 	<ul style="list-style-type: none"> •

<p>Liitlause kirjavahemärgid. Lauselühendiga lause ja otsekõne.</p>	3		Õpik, töövihik.	<p>Õigekeelsus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rindlause õigekirja harjutamine; • põimlause õigekirja harjutamine; • lauselühendi õigekirja harjutamine; • otsekõne õigekirja harjutamine. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab omandatud keeleteadmisi tekste analüüsid ja hinnates; • järgib kirjavahemärgistamise reegleid tekstiloomes. <p>Hinnatav õpitulemus: kontrolltöö.</p>
<p>10. KORDAMINE. ÕIGEKIRJA KONTROLLIMINE. Teksti õigekirja kontrollimine. Arvuti keelekorrektori kasutamine. Poolitamine. Kokku- ja lahkukirjutamine.</p>	4	poolitamine tsitaatsõna	Õpik, töövihik.	<p>Õigekeelsus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tsitaatsõnade märkimine kirjas. • võõrnimede õigekirja ja vormimoodustuse harjutamine; • arvuti keelekorrektori kasutamine. 	
<p>Veaohtliku õigekirjaga oma- ja võõrsõnad. Tsitaatsõnade märkimine kirjas. Homonüümid, antonüümid, paronüümid.</p>	4	homonüüm antonüüm paronüüm	Õpik, töövihik.	<p>Õigekeelsus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • homonüümide ja antonüümidega tutvumine; • veaohtlike paronüümide kasutamine lauses. 	
<p>Veaohtlikud käandsõnad. Veaohtlikud pöördõnad.</p>	2		Õpik, töövihik.	<p>Õigekeelsus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • veaohtlike sõnavormide kasutamine lauses; • kordamisharjutused. 	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid; • oskab õigekirjajuhiseid leida veebiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest; • kasutab arvuti õigekirja-korrektorit; • rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsid ja hinnates. <p>Hinnatav õpitulemus: kontrolltöö.</p>

